

AVO

Bedrijfsfotoreportage Holleman

Gerard en Kitty Holleman hebben in Babberich een bedrijf met 800 zeugen. Ze werken met een vijfwekensysteem. Het bedrijf is ondermeer uitgerust met een biologische luchtwasser en biomassakachel. Bekijk de fotoreportage op www.pigbusiness.nl

Met anderhalve arbeidskracht 800 zeugen verzorgen

Meer focus op processen kracht vijfwekensysteem

Het zeugenbedrijf van Gerard Holleman in Babberich is sinds de nieuwbouw 2,6 keer zo groot als voorheen. Toch kan hij het werk gemakkelijk aan, dankzij het vijfwekensysteem waarmee hij al tien jaar ervaring heeft. „We doen hier nu met anderhalve volwaardige arbeidskracht 800 zeugen en we hebben niet het idee dat we druk zijn.”

Gerard Holleman (48) liet tien jaar geleden het wekensysteem los. Het routinematige, elke week op de automatische piloot hetzelfde werk doen; het ging hem steeds meer tegenstaan. In 2004 besloot hij om over te gaan op het vijfwekensysteem, destijds nog met vier groepen van 70 zeugen: één groep in de dekstal, één groep in de kraamstal, en twee groepen met dragende zeugen. Werk dat anders elke week terugkeerde, hoefde hij nu maar ééns in de vijf weken te doen. „Dat maakt dat je veel sterker kunt focussen op één activiteit”, zegt hij. „Als we bezig zijn met insemineren, zijn er geen zeugen die werpen, en als ze aan het werpen zijn, kunnen we ons daar volledig op concentreren.”

Vorig jaar april nam hij de nieuwe zeugenstal in gebruik, waarmee het bedrijf groeide van 300 naar 800 zeugen. Onder de drie kappen bevinden zich een dekstal met 180 plaatsen, een dragende zeugenstal met 180 voerligboxen met uitloop en twee afdelingen met elk 191 kraamopfokhokken. De bestaande dragende zeugenstal met 230 voerligboxen met uitloop is ook nog in gebruik. De dragende zeugen uit die stal gaan altijd naar de ene kraamopfokafdeling, de dragende zeugen uit de andere stal gaan standaard naar de andere afdeling. Strikt gescheiden groepen dus. Dat moet bijdragen aan de interne bedrijfshygiëne.

Extra mankracht

Het schema van Hollemans vijfwekensysteem ziet er als volgt uit: op de maandag in 'week 1' arriveren de kraamzeugen in de lege kraamopfokafdeling. Dan worden de biggen in de andere kraamopfokafdeling gespeend (ze zijn dan 28 dagen oud) en de

zeugen verhuizen naar de dekstal. De biggen blijven in de kraamopfokhokken liggen tot ze 9 weken oud zijn. De gedekte zeugen verhuizen naar de dragende zeugenstal. In de andere kraamopfokafdeling arriveren de nieuwe kraamzeugen. Die maandag is dus een grote hectische wisselochtend, waarop alle zeugengroepen een afdeling doorschuiven. Dan heeft Holleman er altijd twee man extra bij.

De vrijdag, zaterdag en zondag van week 1 staan in het teken van het insemineren. Op die dagen huurt Holleman twee inseminatoren in van Habe Varkens Bevruchtingstechnieken in Didam. „Daar zijn we dan een paar dagen heel druk mee, maar het is maar eens in de vijf weken.”

Week 2 is werpweek: dan biggen er dus 191 zeugen af. Ook dan heeft Holleman assistentie: van maandag tot en met donderdag zijn er twee medewerksters aanwezig (een zelfstandig, een via AB Oost). Het is dan even alle hens aan dek met biggen vangen en behandelen, maar in zo'n werpweek spelen er ook geen andere zaken op het bedrijf, zoals berigheidscontrole, geeft hij aan. In week 3, week 4 en de eerste helft van week 5 is het redelijk rustig. „In die weken doe ik het dagelijkse werk gewoon alleen, zoals voeren en de dieren controleren. Dan is het ook geen fulltime dagtaak”, aldus Holleman. „Daar haal je de winst vandaan.”

Op donderdag in week 5 worden de zeugen gescand op dracht, op vrijdag worden de negenweekse biggen afgeleverd en 's zaterdags, als de zoons Tim (22) en Bart (20) ook thuis zijn, worden met vier man de kraamopfokhokken schoongespoten. „Sommigen mensen zeggen: ik moet er niet aan denken

om 190 hokken schoon te spuiten, maar wij hoeven het maar eens in de vijf weken te doen, dan beginnen we om 07:00 uur en zijn we om 15:00 uur klaar.” Zondag kan de afdeling opdrogen en op maandag arriveren de nieuwe kraamzeugen. Er is dus altijd één afdeling met gespeende biggen, en één met kraamzeugen. Omdat alle dieren in dezelfde fase zitten, is het ook eenvoudig voeren.

Pluspunten

Deze manier van werken bevalt Holleman heel best. „De grote kracht is dat je focust op processen. Je doet wat je moet doen, en niet vijf dingen tegelijk. Je richt je meer op de zeugengroep als geheel: hoe gaat het deze ronde, hoeveel hebben we er gespeend? En na vijf weken rond je iets af en begint er weer een nieuwe ronde.” Behalve dat het minder sleur geeft, is het ook nog heel arbeidsefficiënt, betoogt hij: „We werken nu maar met anderhalve VAK op 800 zeugen, en daar zijn alle klusjes en onderhoudswerkzaamheden bij meegeteld.” Dat weet hij zo precies, omdat zoon Bart, beoogd bedrijfsopvolger en student aan de agrarische hogeschool in Dronten, dat in opdracht van school heeft uitgerekend. Die hoge mate van arbeidsefficiëntie is daarmee een van de grootste pluspunten van het vijfwekensysteem, volgens Holleman: „Wij zitten nu op ruim 500 zeugen per VAK, het gemiddelde zit eerder op de 300 zeugen.”

Terugkomers

Met een vijfwekensysteem hoef je ook niet te kijken naar terugkomers, aldus Holleman. „Daar kan ik toch niets mee, omdat ik geen driewekensysteem heb.” Terugkomers ▶

Beoogd bedrijfsopvolger

De 48-jarige Gerard (foto) en zijn 46-jarige vrouw Kitty Holleman hebben in Babberich (GD) een bedrijf met 800 zeugen. Hiervan mesten zij een deel zelf af op andere locaties. Zoon Tim (22) volgt een technische opleiding en springt af en toe bij op het bedrijf. Hij onderhoudt bijvoorbeeld de biologische luchtwasser en de biomassakachel, maar hij heeft volgens eigen zeggen niets met varkens. Zijn 20-jarige broer Bart (foto) is de beoogd bedrijfsopvolger.

Holleman speent gemiddeld 13,5 biggen per worp. Vanwege de recente uitbreiding zijn de meeste zeugen derde- of vierdeworps. Met een worpindex van 2,45 zit je daarmee theoretisch aan 33 biggen per zeug. Holleman: „Het bedrijf draait als een tierelier en dat is mooi. Maar weet je waar ik eigenlijk nog veel blijer van word? Dat onze dochter Daisy van 18 sinds dit jaar een leuke baan heeft gevonden in de catering. Ze heeft het syndroom van Down, en als je ziet hoeveel er in de zorg wordt bezuinigd, is dit toch wel heel bijzonder.”

komen bij het scannen wel tevoorschijn, en dan gaan ze in vier van de vijf gevallen naar het slachthuis. „Mijn ervaring is namelijk dat een zeug die één keer terugkomt, daar ook in volgende rondes eerder last van heeft. Guste zeugen zijn de slechtste zeugen die ik heb, dus ruim ik ze vrij snel op.” Alleen eersteworpszeugen die bijvoorbeeld een grote toom hebben gehad, krijgen nog wel eens een tweede kans. Mede daarom zit hij al jaren op een afbigpercentage van 93 à 94 procent. Het vervangingspercentage is met 35 procent redelijk gemiddeld, al is dat beeld volgens hem wel een beetje vertekend vanwege de uitbreiding. Het gros van de zeugen is immers pas derde- of vierde-worps.

Energiebesparing

Behalve de arbeidsefficiëntie biedt het vijfwekensysteem met kraamopfokhokken nog een groot voordeel, en dat is de energiebesparing. In de dagen voor het werpen helpen de 191 hoogdrachtige zeugen al goed mee om de ruimte te verwarmen, en na het spenen worden alleen de zeugen verplaatst en blijven de biggen liggen. Dat scheelt energie, omdat je geen koude biggenafdeling hoeft op te stoken tot 28 graden. Holleman: „Op de dag van spenen zetten we de ventilatie op ongeveer 10 procent, om de warmte te behouden, en warmen de zeugen de afdeling op van 23 graden naar 28 graden. Het enige nadeel is dat je met dikke druppels zweet op je hoofd loopt te spenen.”

Hoeveel hij daardoor exact bespaart op de stookkosten is moeilijk te zeggen, omdat er bij de bouw van de nieuwe stal is gekozen voor een nieuw verwarmingssysteem. Om te voldoen aan de eisen van de Maatlatstal kwam er een biomassakachel die werkt op houtsnippers (zie kader 'Biomassakachel op houtsnippers'). Maar dat het vijfwekensy-

steem ook in gasgestookte stallen scheelt in verwarmingskosten, daarvan is hij overtuigd.

Ventilatie

De ventilatie in de kraamopfokstal is ook een verhaal apart. De zeugen liggen allemaal met de koppen naar de voergang. Van onder de voergang wordt de verse lucht aangevoerd en die komt onder de trog – bij de neus van de zeug – de afdeling in. Dat is lekker fris voor de hoogdragende zeugen. Maar zodra de biggen er zijn, is die lucht over de vloer weer iets te fris. Dan zakt er een schotje naar beneden zodat de luchtinlaat wordt afgedekt, en de frisse lucht boven de trog naar binnen komt.

De kraamopfokhokken hebben ook een handigheidje in de hokafscheiding: de bovenste 50 centimeter kan opzij worden geklapt zodat er afdakje ontstaat waar de warme lucht onder blijft hangen, en waar de biggen onder kunnen kruipen. Ze gaan daar nu redelijk goed onder liggen, aldus Holleman. Het biggendakje blijft een week hangen. „Een voordeel is dat je er nog gemakkelijk overheen kunt stappen.”

Geboortehulp

De zeugen liggen in de dubbele rijen kraamhokken met de konten naar elkaar toe. Tijdens de open dag, begin april vorig jaar, merkten bezoekers op dat dat het lastig maakt om geboortehulp te bieden. „Klopt inderdaad”, beaamt Holleman. „Maar onze Topigs 20 zeugen biggen doorgaans heel gemakkelijk af; we hebben bij de laatste duizend worpen maar een keer of tien assistentie hoeven te verlenen. Meestal zijn het er nog geen twee per ronde.”

Wat wel verdraaid lastig is in de hokopstelling: als er een zeug net voor het werpen sneuvelt. „Dan moet je heel snel zorgen dat je die eruit

krijgt. Maar ook dat zijn incidenten, daar pas ik mijn stal niet op aan. Ik vind het weer een groot voordeel dat ik alle voerdosators aan de voorkant heb hangen, bij het voerpad. Ideaal met controle en afstelling.” De grote afdelingen, met elk 191 kraamopfokhokken, geven ook een gevoel van openheid, en veel overzicht. „Als je iemand nodig hebt, hoef je niet allerlei afdelingen door, want je kunt zo zien waar die is.” Ook in de centrale gang zitten ramen, zodat Holleman even een blik over de dieren kan laten gaan en voeling met ze houdt terwijl hij van de ene naar de andere afdeling loopt. „Dat vind ik prettig.”

SPF-principes

Per afdeling is er aparte bedrijfskleding. „Ik ben niet SPF opgestart in de nieuwe stal, maar ik heb wel het idee dat als je volgens de SPF-principes werkt, dat je dan heel veel ziektes er uiteindelijk uitwerkt”, zegt hij. „We enten de zeugen alleen nog tegen parvo, vlekziekte en PRRS. Mycoplasma en PRRS komen bij ons al niet meer voor. En de biggen enten we sinds kort tegen circo, omdat de handel dat vraagt.”

Het clusteren van de zeugengroepen is zeker bevorderlijk voor de diergezondheid. Hij had ook goede hoop dat hij in de nieuwe stal streptokokken bij de biggen kon uitbannen. Tomen worden immers niet gemengd en de biggen worden niet verplaatst, waardoor de spendip lager is. Maar helaas, dat probleem steekt nog steeds af en toe de kop op. Niettemin blijft de Babberichse ondernemer hopen dat het ooit lukt om de eerste vermeerderaar te worden die biggen vrij van streptokokken weet op te fokken. ■

 Reageren?
redactie@pigbusiness.nl

Biomassakachel op houtsnippers

Om van de nieuwe stal een Maatlatstal te maken, kwam er een biomassakachel. De kachel die wordt gestookt op houtsnippers, produceert namelijk minder CO₂ dan een gasgestookte verwarming. De kachel regelt zelf de toevoer van houtsnippers en houdt zowel de stallen als het woonhuis op de gewenste temperatuur. Eens per 14 dagen moet de 16 kuubs voorraadbunker worden gevuld met snippers, en eens per maand de asla worden leeggemaakt. Daarnaast moet om de twee weken de aangekoekte as van de dubbelwandige lamellen worden geschrapt waar het warme water doorheen stroomt. „En je moet opletten dat je echt schone houtsnippers krijgt, zonder restanten oud ijzer, want als er een spijker tussen zit loopt de vuurschuif vast.”

Holleman heeft het systeem nu wel in de vingers, maar of hij er blij mee is? „De aanschaf van een dergelijke kachel kost al gauw drie keer zoveel als gasverwarming aanleggen. En de houtsnippers zijn ook niet goedkoper dan gas. Maar het was de beste optie om de stal Maatlatstal te maken. Een warmtewisselaar past niet goed op onze biologische luchtwasser en voor aardwarmtepompen had ik hier geen ruimte.”

